

Осврт на међународни контекст и значај за Стратегију просторног развоја Србије

Мр Тијана Живановић, РАПП

Разлози

- Политички:
 - Евроинтеграције

- Стручни:
 - Поређење и сарадња са другим европским земљама
 - Нове теме
 - Нови методолошки приступи

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Најважнији оквирни документи

- Територијална агенда ЕУ
- Водећи принципи за одрживи просторни развој Европског континента
- ESDP
- Лисабонска стратегија
- Гетеборшка стратегија
- Потписани/ратификовани споразуми и конвенције



Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Територијална агенда ЕУ

- Усвојена у Лајпцигу маја 2005. током Неформалног министарског састанка о урбаном развоју и територијалној кохезији
- Разлози за доношење:
 - пораст броја чланица ЕУ у односу на ESDP
 - све интензивније укључивање просторне проблематике у дебате и процесе на нивоу ЕУ
 - везивање за период Регионалне политике 2007-2013. са бројним (посредним) инструментима за спровођење принципа Агенде (кроз програм Европске просторне сарадње и расподелу структурних фондова)

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Основне поставке Територијалне агенде ЕУ

- Задатак: Јачање територијалне кохезије
- Стратешки интегрални приступ просторном развоју

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Изазови Територијалне агенде ЕУ

- Утицај климатских промена на регионе
- Пораст цена енергије
- Убрзано укључивање у глобалну конкуренцију
- Утицај проширења ЕУ на економску, социјалну и територијалну кохезију
- Прекомерна експлоатација природних и културних ресурса и губитак биодиверзитета
- Просторни ефекти демографских кретања (старење и миграције)

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Приоритети Територијалне агенде ЕУ

- Исти као принципи ESDP-а:
 - развој равномерног и полицентричног урбаног система и партнерство између града и села
 - једнак приступ инфраструктури и знању
 - одрживи развој и мудро управљање и заштита природног и културног наслеђа

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Водећи принципи за одрживи просторни развој Европског континента

- Усвојени на 12. Заседању СЕМАТ-а у Хановеру 2000. године
- “Кохерентна стратегија за интегралан и равномеран просторни развој нашег континента...”
- Обухвата све земље чланице Савета Европе

Основни принципи:

- Супсидијарност и реципроцитет
- +
- Подстицање конкурентности, сарадње и солодарности између локалних и регионалних власти преко државних граница
- =
- Демократска стабилност

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Споразуми у области животне средине

- Оквирна конвенција УН о климатским променама (ратификована 12.03.2001. године)
- Кјото протокол (октобар 2007)
- Оквирна директива ЕУ о водама (у оквиру Конвенције о одрживом коришћењу и заштити вода реке Дунав и у оквиру Савске комисије)

Конвенције у области културног наслеђа и предела

- Конвенција о архитектонском благу (потписана 21.09.2007. године)
- Конвенција о пределу (потписана 21.09.2007. године)
- Конвенција о заштити археолошког наслеђа (потписана 21.09.2007. године)
- Оквирна Конвенција о вредности културног наслеђа за друштво (потписана 21.09.2007. године)

Конвенција о пределу

- Односи се на све пределе
- Обавеза земље потписнице је да:
 - правно призна предео као основну компоненту животног окружења становништва, као израз разноврсности заједничког културног и природног наслеђа и темељ индентитета
 - Успостави механизме за укључивање јавности
 - Интегрише предео у политике просторног (регионалног) и урбанистичког планирања, као и све остале политике које могу да имају посредан или непосредан утицај на предео
 - Уведе инструменте за спровођење заштите, управљања и/или планирања предела

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Поређење и сарадња са другим европским земљама

- Подстицање учешћа у европским програмима просторне сарадње (INTERREG IV – SEE, програми прекограничне сарадње са БиХ, Хрватском, Мађарском, Румунијом и Бугарском, ESPON...)
- Поређење параметара просторног развоја

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Нове теме

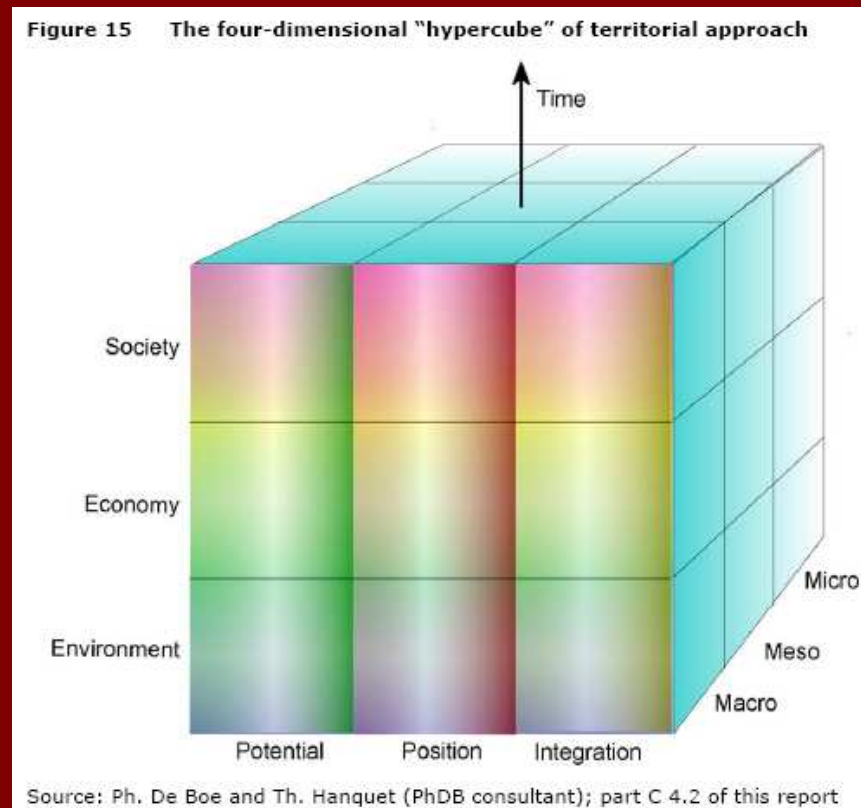
- Територијална кохезија
- Истраживање и развој (R&D)
- Иновације
- Утицај цена енергије и пораст производње из обновљивих извора
- Управљање ризицима
- Утицај секторских политика на простор
- ...

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Нови методолошки приступи

- Укључивање нових индикатора на основу спроведених пројеката, а посебно индикатора који су разрађени у оквиру ESPON-а
- Сарадња са РЗС, РГЗ, РЗР и другим институцијама релевантним за прикупљање података

Просторни приступ ESPON-а



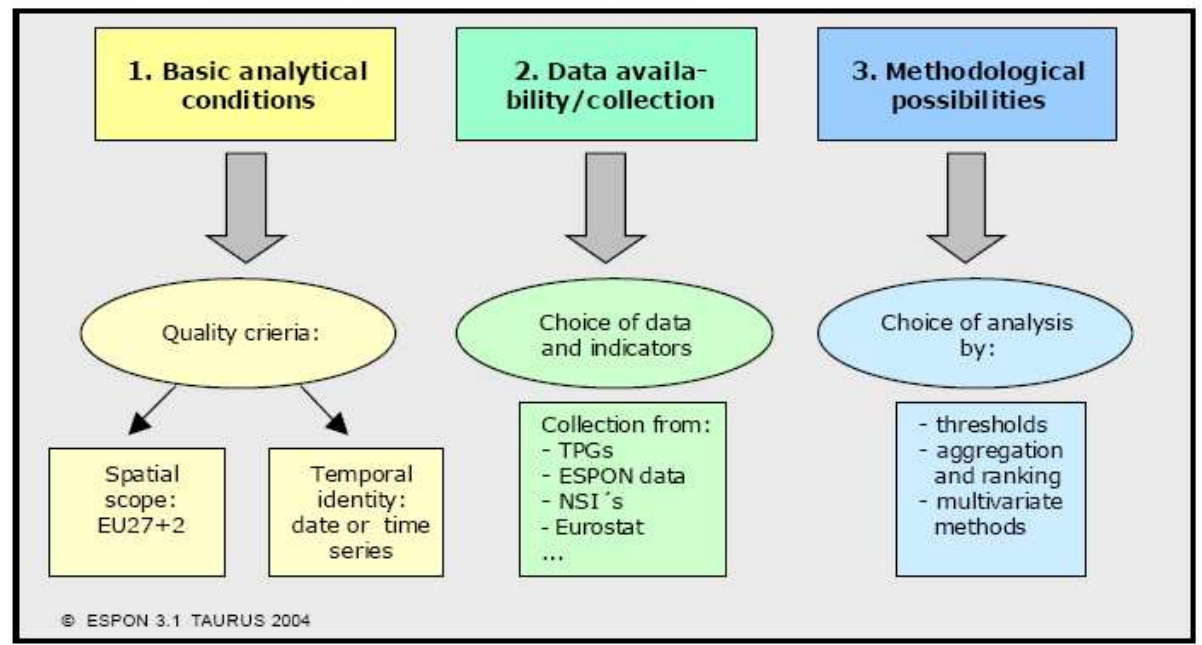
Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Индикатори ESPON-а

- Сложен систем индикатора који се најчешће заснивају на подацима EUROSTAT-а и NUTS класификацији
- Развијен информациони систем који подржава спровођење просторне и статистичке анализе анализа

Пут ка Регионалној класификацији Европе (RCE)

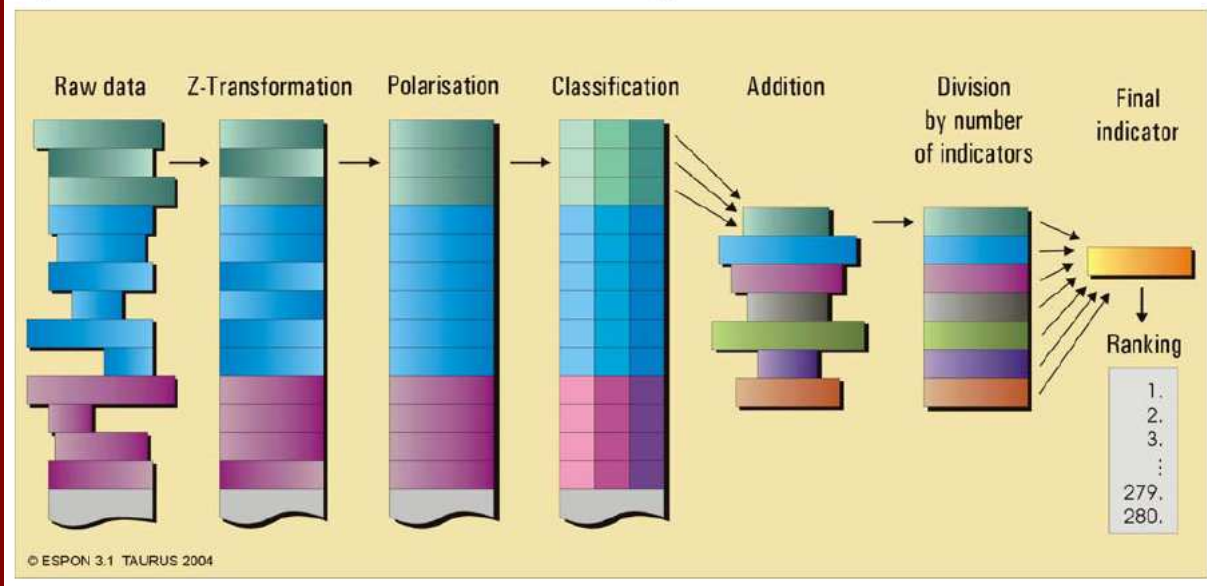
Figure 53 The way towards the ESPON RCE



Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

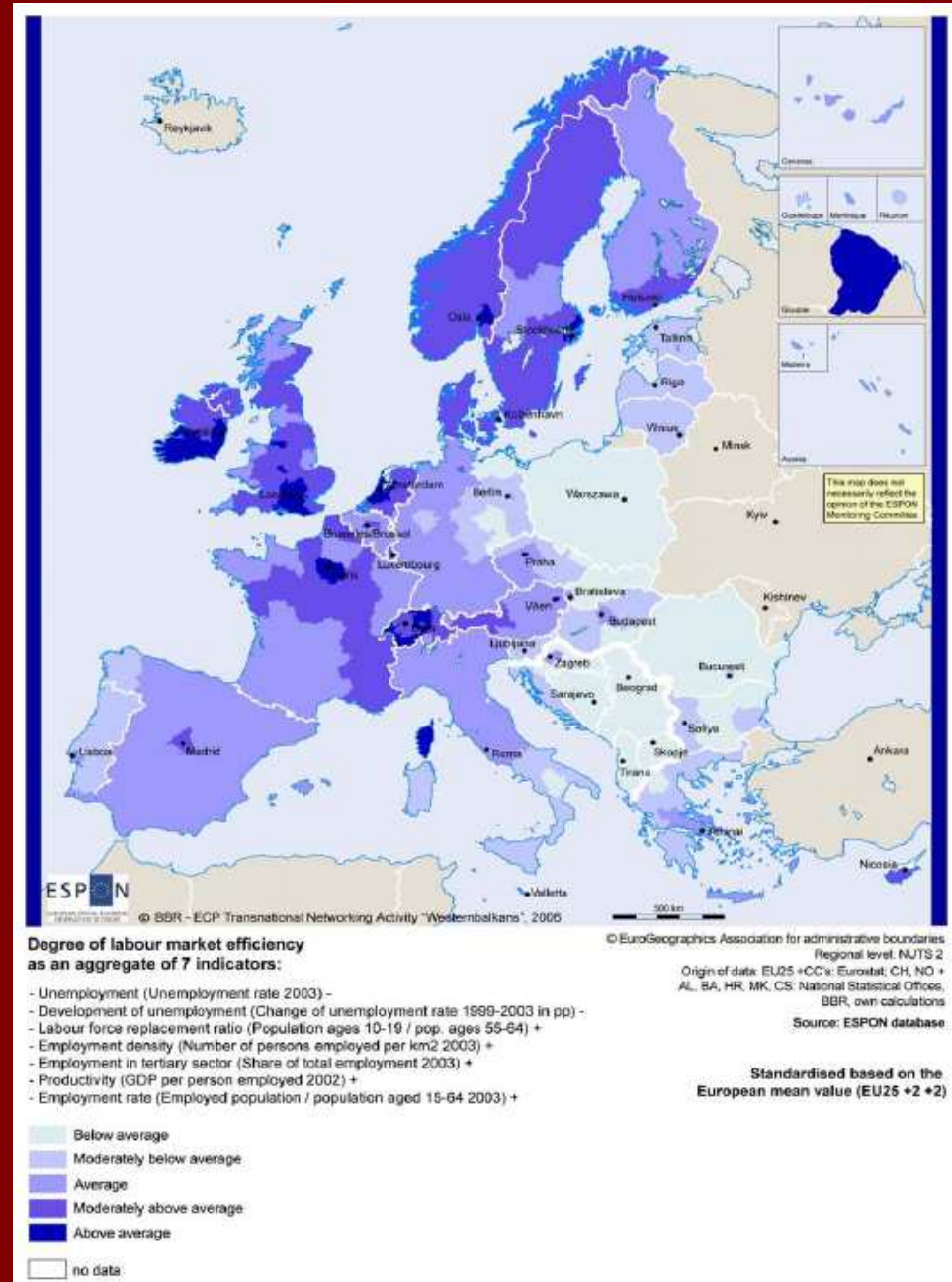
Поступак извођења индикатора и рангирање

Figure 52 From raw data to ESPON ranking



Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

ESPON Пројекат “Data and Indicators of Western Balkans”, Карта: Потенцијал тржишта рада



Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова

Највећи проблеми са подацима (DONAUREGIONEN)

- Недостатак NUTS класификације
- Економија: GDP in PPS, улагање у R&D, индустријски и технолошки паркови
- Саобраћај и инфраструктура: промет робе и путника, Интернет, кабловске мреже
- Животна средина: емисије, загађење вода

Хвала на пажњи!

tijana.zivanovic@rapp.sr.gov.yu

Програми за израду просторних планова и стратегија као прва фаза у изради просторних планова